

Samrådsmöte mellan

Regionala ägarrådet och Västtrafik

Torsdagen den 27 mars kl 10.00 – 13.00 i Skövde

Närvarande:Regionala ägarrådet

Birgitta Johansson, VGR
Birgitta Losman, VGR
Birgitta Adolfsson, VGR
Billy Bertilsson, VGR
Barbro Hassel, Skaraborg
Leif Johansson, Skaraborg
Crister Persson, Sjuhärad
Kurt Svensson, Fyrbodan
Gert-Inge Andersson, Fyrbodan
Annelie Hulthén, Göteborgsregionen
Hans Bergfelt, Göteborgsregionen
Maria Andersson, pol sekr (S)

Sven-Ingvar Eriksson
Ulf Olsson
Lennart Olsson
Erik Johansson
Lars-Olof Johansson

Sekretariatet

Maria Larsson
Ulrika Bokeberg
Jan-Olof Johansson
Rolf Thor
Peter Skoglund

Västtrafiks styrelse

Leif Blomqvist
Soili Brunberg
Christina Raud
Jonny Bröndt

Tjänstemän Västtrafik

Håkan Bergqvist
Roger Vahnberg
Jan Efraimsson
Mårten Ignell
Hans Gillenius
Ville Mark

Förslag till dagordning:Regionala ägarrådet och Västtrafiks styrelse

10.00 – 13.00

1. Föregående minnesanteckningar
2. Resa i Västra Götaland utan onödiga begränsningar av regler – en rapport framtagen av Västra Götalandsregionen och VästKom.
Marianne Salén, VGR och Henry Freij, Marks kommun.
3. Verksamhetsplanen – VT redogör för ägarnas synpunkter
4. Rapport från Kollframåt
Charlotte Wärebörn Schultz,
Vägledningsgruppen Kollframåt (vd SLTF)
och Margareta Husfeldt, projektledare
Kollframåt (Vägverket)
5. Årsredovisning
6. Dialog om budgetprocessen 2009 och långtidsprognosen
7. Förslag om beslutsgång kring eventuella förenklingar av bilaga 13 inför 2009
8. Förslag från Västtrafik om att samordna ägarnas synpunkter om prissättning etc med trafikförsörjningsprocessen
9. Inköp av tåg inför upphandling 2010
10. Övriga frågor
11. Nästa möte

Förslag till dagordning:Regionala ägarrådet och Västtrafiks styrelse**1. Föregående minnesanteckningar**

Birgitta Johansson hälsade alla välkomna och gav ordet till Håkan Bergqvist som tackade alla närvarande för den uppvaktning som skedde i samband med hans 60-årsdag. Vidare meddelade Birgitta att på samrådsmötena kommer regionen även att vara representerad med Jan-Olof Johansson från ekonomikontoret.

Föregående minnesanteckningar lades till handlingarna.

**2. Resa i Västra Götaland utan onödiga begränsningar av regler – en rapport framtagen av Västra Götalandsregionen och VästKom
Marianne Salén, VGR och Henry Freij, Marks kommun**

Marianne Salén och Henry Freij redogjorde för rapporten ”Resa i Västra Götaland utan onödiga begränsningar av regler”.

Rapporten är ett resultat av ett uppdrag från Regionfullmäktige om att göra en översyn av regelverket för sjukresor i mars 2007. I uppdraget skulle dessutom överläggningar ske med kommunerna om samordning av den allmänna kollektivtrafiken, färdtjänsten och sjukresorna baserat på att hela resan ska fungera väl. Uppdraget hade ett tydligt fokus på medborgarperspektivet.

Rapporten innehåller en kartläggning av de förutsättningar som finns för resenärer med funktionsnedsättning att resa i Västra Götaland. Svårigheterna att göra kombinerade resor med tex färdtjänst, kollektivtrafik och riksfärdtjänst för medborgarna lyfts. Ansvariga aktörer, rutiner, regler och lagar för verksamheten i nuläget presenteras.

Lagen för färdtjänst tillåter kommunerna att sätta olika avgifter och regler. I Västra Götaland finns det 30 olika regelverk för färdtjänst i kommunerna. Kommunerna i Skaraborg har kommit längst vad gäller samordning av regler.

Möjligheterna för personer med funktionsnedsättning borde vara lika oavsett var man bor i regionen eller syftet med resan. Arbetsgruppen menar att planering och bokning av hela resan bör ske på ett och samma ställe oavsett färdstätt.

Arbetsgruppens förslag utifrån rapporten är att ett fortsatt uppdrag ges till representanter för kommunerna, regionen och Västtrafik för att ta fram lösningar för organisation, regler och trafik samt ekonomiska konsekvenser av dessa som krävs för att medborgare oavsett ålder och funktionshinder fritt ska kunna resa i Västra Götaland.

Birgitta Johansson meddelade att Regionutvecklingsnämnden kommer att ta upp ärendet för egen del på nästa möte den 13 maj.

3. Verksamhetsplanen – VT redogör för ägarnas synpunkter

Jan Efraimsson redogjorde för de remissvar över verksamhetsplanen som kommunerna och regionen har lämnat. Samtliga ägare har svarat och Västtrafik arbetar just nu med att göra en remissammanställning. Verksamhetsplanen för 2009-2011 är mer målorienterad än tidigare planer med åtgärderna direkt kopplade till målen. Planen kommer att behandlas i styrelsen i april och fastställas på Västtrafiks årsstämma den 23 maj.

Västtrafik har beslutat om en miljö och klimatstrategi där man ansluter sig till branschens vision om hållbar kollektivtrafik. Det innebär en minskning av användningen av fossila bränslen med 90 % till 2020. Omställningskostnaden beräknas bli ca 170 miljoner kr per år vid 2020. Det innebär att ägartillskottet successivt behöver öka med ca 12 miljoner kr ytterligare varje år.

Jan Efraimsson redogör för de vanligaste synpunkterna och 25 kommuner har önskemål om att Västtrafik ska tidigarelägga budgetbeslutet och ekonomiska rapporter. En tredjedel vill utveckla de långväga förbindelserna och 13 kommuner önskar förbättra den lokala marknadsföringen. Andra önskemål handlar om ett enkelt taxesystem, utveckla närtrafik/ anropsstyrd trafik, fler försäljningsställen, god tillgänglighet som gynnar alla mm. Generellt verkar det som de flesta kommunerna är nöjda med dialogen om trafiken men missnöjda med dialogen om ekonomin.

I planen presenteras tre scenarier om framtida utveckling av trafiken;

- 1) utökad trafikvolym
- 2) oförändrad trafikvolym
- 3) max 3,5 % i ökat ägartillskott

Sammanställningen visar att 10 kommuner förordar utökad trafik, 6 kommuner oförändrad och 6 kommuner scenariot med max 3,5 %. För att klara scenario 3 krävs en reducering av trafiks samt ytterligare ökning av prisnivån. Flera av resterande kommuner har skrivit i positiva ordalag kring utökad trafik men inte direkt satt ned foten.

I Västra Götalandsregionens yttrande finns ett önskemål om att verksamhetsplanen ska vara ett tydligare strategiskt instrument genom att göras treårig istället för en rullande uppdatering. Västtrafik och regionen har en dialog om hur ett sådant förslag skulle kunna se ut. Regionen anser att marknadsandelen måste öka snabbare.

Ett uppdrag till Västtrafik är att se över hur resandet kan ökas med bibehållen eller ökad intäkt med hjälp av prisdifferentiering och ökat kundfokus. Ytterligare ett uppdrag ges till Västtrafik om att se över den mest olönsamma trafiken. Vidare förordar regionen scenario utökad trafik men en viss reservation om möjlig ökning av ägartillskott.

Rolf Thor frågade hur kommunerna ser på att göra verksamhetsplanen treårig. Kurt Svensson menade att det är bra med en årlig remissomgång. Leif Blomqvist sa att planen kan remitteras årligen men ligga kvar i samma upplägg under en treårsperiod. Åren däremellan följer man upp planen istället för att skapa nya treårsplaner varje år.

Birgitta Johansson skickade vidare frågan till de delregionala ägarråden om hur ägarna vill att verksamhetsplanen ska hanteras i framtiden.

4. Rapport från KOLL framåt

**Charlotte Wäreborn Schultz, Vägledningsgruppen KOLL framåt (vd SLTF) och
Margareta Husfeldt, projektledare KOLL framåt (Vägverket)**

Margareta Husfelt är Vägverkets projektledare för KOLL framåt. Margareta gjorde en övergripande presentation om Koll framåt, om arbetsätt, innehåll och nuläget.

Koll framåt är ett handlingsprogram för den långsiktiga utvecklingen kollektivtrafiken och är ett resultat av ett regeringsuppdrag från 2006 till Vägverket och Banverket. Programmet

är framtagit i bred samverkan av relevanta aktörer inom branschen. Förutom ett program är det också en gemensam avsiktsförklaring om att parterna är beredda att ta ansvar och handla för att öka kollektivtrafikens marknadsandel.

I december 2007 lämnades slutrapporten in till regeringen. I rapporten redovisas vision, värdegrund, övergripande mål och åtgärdsplaner samt problembild. Det övergripande målet är ”en kraftfull ökning av marknadsandelen för kollektivtrafik”. Målet behöver sedan brytas ned och kvantifieras på regional nivå. Två systemfel har identifierats; brist på resenärsperspektiv och brist på effektivitet från ett helhetsperspektiv.

Det är ett stort antal förslag till åtgärder som har kommit fram i arbete. En del handlar om lagstiftning och statens roll samt om den regionala rollfördelningen. Andra handlar om samordnad samhällsplanering och om vikten av en perspektivförskjutning från ”produktion” till ”service”.

Det är nu i fortsättningen varje berörd aktörs ansvar att genomföra de föreslagna åtgärderna. Banverket och Vägverket utvecklar just nu en gemensam implementeringsplan. Koll framåt är också ett viktigt inspel till de regionala systemanalyserna inför den kommande åtgärdsplaneringen för infrastruktur.

Charlotte Wäreborn Schultz presenterade vad SLTF ska göra tillsammans med andra aktörer framöver för att nå vision och mål med Koll framåt. Hon inleder med vikten av att byta perspektiv från produktion till service och att hon ofta från politiker och andra aktörer möts av uppfattningen att det går att göra så mycket mer med kollektivtrafiken än idag.

Charlotte betonar vikten av att utgå ifrån resenärernas behov av att resa. För att klara det behöver alla arbeta med effektiva helhetslösningar och ha gemensamma mål. SLTF har tillsammans med SKL, Bussbranschens riksförbund, Branschföreningen Tågoperatörerna och taxiförbundet satt upp ett mål: ”fördubbla kollektivtrafikresandet – för miljöns skull”. För att klara det målet behövs nya innovativa grepp för kollektivtrafik, ökad effektivitet, förbättrad service samt valfrihet och mångfald. Tidplan ska arbetas fram men utgångspunkten är att det inte får ta en generation för att nå nästa generations kollektivtrafik. Branschen säger nu att de är bredda att ta sitt ansvar och har just nu en dialog med regeringen om deras ansvar.

KOLL framåts huvudrapport har gått ut på remiss till berörda parter och ska behandlas av Regionstyrelsen i maj.

5. Årsredovisning

Håkan Bergqvist inledde med att presentera Västtrafiks nya ekonomichef, Sara Frank, som börjar sin anställning 1 april.

Hans Gillenius presenterar Västtrafiks bokslut för 2007. Resultatet visar på en budgetavvikelse på minus 124 miljoner. Avvikelsen beror både på beslut från styrelsen, tilläggsuppdrag samt oförutsedda avvikelser (72 mnkr).

Den större delen av de oförutsedda är intäktsavvikelse, incitament för ökat resande samt överflyttning mellan korttyper. Från slutet av 2006 och framåt har det varit en kraftig ökning av resandet. Däremot har intäkt per resa minskat i minst samma omfattning. Det beror bland annat på att ett nytt biljettsystem har förts in samtidigt som det gamla har varit kvar. En överflyttning mellan korttyper har i skett i högre omfattning än beräknat, framförallt har fler gått från värdekort till periodkort än vad man trodde. Västtrafik har den senaste tiden sett att intäkt per resa återigen ökat något. Ökningen av resandet har också gjort att kostnadssidan har ökat mer än budgeterat.

6. Dialog om budgetprocessen 2009 och långtidsprognosen

Hans Gillenius redovisar långtidsprognosen för 2009-2011. Utgångspunkten är tre scenarier som beskrivs i verksamhetsplanen; utökad trafikvolym, oförändrad trafikvolym och max 3,5 % ökat ägartillskott. Förutsättningarna är en kostnadsökning enligt vägt index på 3,5 % per år, en resandeökning på 1,5 % samt en höjning av biljettpriset på 3,5 % per år (obs ytterligare 1,5 % i scenario 3). Alternativen leder till en ägarersättning i följande nivåer:

- Scenario 1: 3,1 miljarder kr (8,8% i årlig ökning)
- Scenario 2: 2,8 miljarder kr (5,8% i årlig ökning)
- Scenario 3: 2,7 miljarder kr. (3,5% i årlig ökning)

Om Västtrafik ska följa planer och strategier som målbild för tågtrafiken, regionbusstrategin, fokus 2010, K2020 kommer de närmsta åren att innebära en kraftig ökning av ägarersättningen.

Tidplan för budget 2009:

- 13 juni Västtrafiks styrelse behandlar budgetförslag 1 som inte är fördelat på ägarnivå
- 18 juni, samråd med regionala ägarrådet och Västtrafiks styrelse
- 11 september, samrådsmöte regionala ägarrådet och Västtrafiks styrelse, budgetförslag 2 presenteras, fördelat på ägarnivå
- Budgethearing inom respektive delområde (Skaraborg, Sjuhärad ej klart):
 - Fyrbodal 15 sep
 - Göteborgsområdet 17 sep
- Västtrafiks styrelse fattar beslut om budget för 2009 den 24 oktober (om möjligt ska budgeten bygga på det förslag som finns om förenklingar inom ramen för fördelningsmodellen i nuvarande aktieägaravtal)

7. Förslag om beslutsgång kring eventuella förenklingar av bilaga 13 inför 2009

Rolf Thor redogör för förslag om hantering av eventuella förenklingar av bilaga 13 inom ramen av nuvarande aktieägaravtal. Förslaget innebär i korthet att intäkterna från lokala periodkort och skolkort fördelas direkt till respektive kommun. Vidare tas startintäkten på 2,50 kr per resa bort och intäkterna från regionen runt 24 timmar tillfaller regionen fullt ut. Sammantaget bedömer Västtrafik att förenklingarna gör att tillförlitligheten i beräkningarna av ägartillskottet ökar väsentligt. Beräkningarna är gjorda på Göteborgsområdet och kommer att göras på resten av Västra Götaland så snart resultatet från resvägsundersökningen är klar.

Rolf Thor föreslår att Västtrafik informerar vid årsstämman i maj om förslaget till förenklingar samt att Västtrafik går vidare och genomför dessa givet att resultatet från resvägsundersökningen visar som förväntat.

8. Förslag från Västtrafik om att samordna ägarnas synpunkter om prissättning etc med trafikförsörjningsprocessen

Ville Mark redogör för ett förslag från Västtrafik om att hantera ägarnas önskemål om priser i trafikförsörjningsplanen. Den senaste tiden har flera ägare kommit in med önskemål om priser, rabatter, zoner och färdbevis och Västtrafik vill ha ett enhetligt sätt att hantera frågan. Ville betonar att önskemål inkomna innan 1 maj kommer att behandlas i tur och ordning, därefter hänvisas till trafikförsörjningsplanen. Syftet är att uppnå en tydligare koppling mellan produkten och priset samt bättre överblick för resenärerna om priserna. Förslaget kommer då också in i en remissomgång och ger övriga ägare möjlighet att lämna synpunkter. Regionala ägarrådet hade inga synpunkter på förslaget.

9. Inköp av tåg inför upphandling 2010

Mårten Ignell informerade att all tågtrafik, förutom Kinnekulletåget, ska upphandlas till 2010. Inför den upphandlingen behöver Västtrafik säkerställa att det finns tåg tillgängliga till trafiken oavsett vilket operatör som vinner upphandlingen. Västtrafik har för avsikt att köpa alternativt hyra ett antal tåg, både begagnade och nya Reginatåg.

Västtrafik beräknar att de planerade investeringarna innebär ökade kapitalkostnader på mellan 5 och 20 miljoner kr per år beroende på hur många nya tåg som slutligen beställs.

10. Övriga frågor

Leif Johansson tog upp frågan om vad som händer i Skövde nu när arbetsmiljöverket har stoppat all kontanthantering på bussar efter ett antal rån.

Ville Mark svarade att Västtrafik och Swebus just samma dag sitter i överläggningar med arbetsmiljöverket i frågan. Utgångspunkten för Västtrafik är ha en plan för hela Västra Götaland med samma regler.

11. Nästa möte

Nästa samrådsmöte är onsdagen den 18 juni i Skövde kl 10-13

Anteckningar

Maria Larsson

Justeras

Birgitta Johansson